

BIRÓ Á. ATTILA

Illusztráció

„A falevélnek is vannak erei. A nyuszinak is; a fülén láthatod, ahogy áttűnnek az erek a bőrén.”

■ Színtiszta igaz, hogy az a „bizonyos” értesítő levél, miszerint az intézetbe aznapra elemisták látogatása volt várható, már kereken három hete ott hevert „laboratóriumnak” nevezett fülkéje ablakpárkányán az iratcsomóban. Átvette akkor, emlékezett, hogy még a kézbesítést nyugtázó, visszajelző cédulát is aláírta, a borítékot az ablakpárkányra tette, azután teljesen megfélekedett róla. *„Miért? Minek kellett volna pont ezt észben tartania?”*, kinek volt ideje ezzel foglalkozni; meg aztán, mit is tehetne ő mint egyetlen, diplomás beavatott, akit semmiféle vád nem érhet azért, hogy a háromszintes épület emeletei vakolatlanok maradtak, és a „termelést” egyelőre csak a földszinten kezdhették meg, ott is csupán egyetlen részleggel „üzemelve”.

A preparátor alacsony, habtéglaíkból összetákoltszékéről mérve a „látási viszonyokat”, már említett laboratóriumának résnyire nyitott ajtaja mögül „lopva” szemlélte az előcsarnokban zajosan nyüzsgő gyerekhadat. Ily módon tisztán láthatta, hogy az elemisták között egy túlságosan fiatal, de minden kétséget kizárva már felnőtt, középtermetű nő állt lesütött szemekkel, hallgatagon. A „tanítónő”, gondolta, s ettől kissé megkönnyebbült, de egyben neheztelt is magára, korábbi, át nem gondolt elképzelése miatt, miszerint a gyerekek esetleg kísérő nélkül is megérkezhettek volna. Fehér kezeslábasának zsebéből előkötött egy cigarettát, hosszú, vastag ujjai között a harmadik kattintásra apró, sárga lángot vetett az öngyújtó. Orra elé tartotta a gyújtót, óvatosan ujjnyival szélesebbre húzta az ajtót, bal szemével hunyorított, a másikat pedig felhúzott szemöldöke alatt tágabbra nyitotta, és az apró, sárga lángnyelven keresztül alaposan szemügyre vette a nőt. A tanítónő pillanatokkal ezelőtt még „pontosan kivethető” körvonalai kigyózva cikáztak ide-oda a tűzben.

A tanfelügyelőség engedélyeztette, hogy ide ellátogassanak, mondta a nő, bár ő nagyon jól tudja, és megmutatta a sok pecséttel hitelesített papírszeletet, hogy egy ilyen alkalommal a termelést késlelteti a sok kíváncsiskodó. Talán nem is munkaidőben kellene lebonyolítani az ilyesmit... Tudja, folytatta egyre gyorsabb ütemmel pergetve a szótagokat, hogy megszámlálhatatlan életet mentő, mindenki számára fontos gyógyszeradagok előállítására szenved halasztást. Istenem, sóhajtott, pontosan ezért kellene bevezetni egy kizárólagosan látogatóknak fenntartott műszakot, amelynek órabéréért persze kellőképpen meg is fizetnék, nyilván a diákokat kísérő tanügyi alkalmazottnak is. De meg ám, mert ellenkező esetben ki vállalná, hogy a kimerítő tanórák után hajcsárként terelgesse a sok vásott kölyköt?! Mert ő nem, hadarta, az százas, hogy nem, pedig... és azt őszintén vallja, őt már nagyon-nagyon régen furdalja a kíváncsiság minden iránt, ami ebben az intézetben történik... Utolsó mondatának végére érve teljesen elpirult, izgatottan kapkodott levegő után, *„ez az akárki még bizalmaskodásnak is értheti, hogy így, mint egy régi, jó ismerőssel beszélgettem, a gyermekekről is megfélekedve”*, méregette tetőtől talpig a fehér kezeslábasba öltözött preparátort. Szemeit lesütötte, ziháló lélegzetvétel után visszacsúsztatva retiküljébe a sokpecsétes okiratot. A férfi szótlanul állt, szája sarkában végig ott lógott a kialudt cigarettacsikk, ameddig „illedelmesen” végighallgatta a tanító néni „tárgyi-

lagos rálátásokra” alapozott szónoklatát. Aztán, amikor mind a ketten már csak hallgattak, hatalmas lapáttenyereit a kezeslábasához dörgölte, kivette szájából a lefulladt cigarettacsonkot, a földre dobta, majd kissé *dühöskésen* szét is lapította cipőjével, hogy a már-már egyezményes „időnyerő” mozdulattal érthetővé tegye hallgatását. „*Ez a nő még szinte gyerek*”, állapította meg cérnavékony boldogságsugarat érzékelve szíve tájékán, mint akinek nagyon is fontos, hogy a néma szemlélődés egyféle szerény eredményességgel járjon. „*De már szinte felnőtt is*”, tette hozzá gondolatban, könnyebb behatároltságot mellékelve a nő korát illető megállapításhoz. Elsősorban bocsánatkérését szeretné valamilyen módon kifejezni, szólt végre, saját hangjába megpróbált egy kis lelkesedést is „becsempészni”. Ő örvend ... ő igazán örvend a látogatásnak, és kéri a kedves vendégeket, nézzék el neki, hogy oly sokáig várakoztatja őket. Mindezek mellett pedig még egy kis időre lenne szüksége, mert arról ő sem tehet, hogy az értesítésben nem volt leszögezve egyetlenegy időpont sem. A nő kuszán lógó hajtincsei ernyőként árnyékolják a sima homlokot és a hálálkodóan ragyogó sötétbarna szempárt; vérbő, piros ajkai alatt, meredeken ívelve ugrott nem túlságosan előre a közepén piciny árkocskával kettészelt „huncut” álla. „*Mint egy körte*”, tanulmányozta az elé tárulkozó „női állgödrtöt meg állat” a preparátor, hogy valamivel kitölthesse az ismét bekövetkezett szövszünetet. „*Egy körte, ha tapintatosak vagyunk, de ugyanannyi fáradtsággal nyugodtan nevezhetném akár kicsinyített ülepnek is*”, gondolta, és azonnal cigarettára gyújtott, hogy tegyen valamit, és a tanítónő semmiképp ne vegye észre ajkainak vigyorra kívánczó, „féken tartott” rándulásait. Sajnos, szólalt meg maga elé fújva a dohányfüstöt, néhány perccel ezelőtt értek „folyamatciklusuk” végére, és negyedórába kerül, amíg elindíthatják a következőt. Cigaretájából hatalmasat szippantott, fejét féloldalra fordította, és sűrűn pislogott. Úgy fújta a füstöt, ezúttal sem vesztve szem elől a türelmetlenkedve órá néző tanítónőt. – Amott megállhatnak! – mutatott a folyosó egy félszobaszerű beugrójára. – A gyerekek ne menjenek sehova! Ha pedig nagyon muszáj, az legyen, de semmiképp ne járkaljanak felügyelet nélkül az intézetben, s máskülönben is, a mellékhelyiség még gyakorlatlan, a víz sincs bevezetve, de ha kell, ott van jobb kéz felől a folyosó végén! Megpróbált „szúrósan”, kissé *szigorkásan* nézni a tanítónőre. Ez van, mondta, és csípőre tette szőrös lapátkezzeit. „*Igaz, nincs jól ez így: munkaidőben*”, suhant át agyán szinte-szinte hangosan a tényszerű megállapítás, aztán utolsó pillanatban mégiscsak „elejébe harapott a szónak”. Széttárt ujjú tenyereit, mintegy magamagának helyeslésként, fehér kezeslábasához dörgölte, mert „*egy ilyen tojáshejas cafka azonnal merész és tiszteletlen ajánlatnak érthetné azt, amit ő csupán a szóban forgó hölgyemény mondataira helyeslően gondolt*”.

A férfit jóleső érzés töltötte el, amikor észrevette, hogy leplezhetetlen pírja mögött a nő igenis duzzog. Hát duzzogjon csak, duzzogjon! Az mindenkinek a magánjellegű nyomora, hogy kitől, hogyan „veszi a lapot”, neki ebbe tényleg nem lehet beleszólása, mert ő, a kezeslábasos preparátor-orvos senkinek nem adott okot a sértődésre. Egyszerűen fegyelmet szeretne, semmi mást, csakis fegyelmet. Ő szólni fog majd, amikor bejöhetnek! Addig maradjanak csendben, a belső rendszabályzat ezt megköveteli! Köhintve megköszörülte a torkát. És, nem utolsósorban, szeretné kihangsúlyozni, hogy ez egy veszélyeztetett munkakör. „*Mert mégiscsak, hát mit gondol a tanítónő, hogy ezeket a kurva bitangokat itt is szabadjára engedheti, azok meg felfordítanak percek alatt a helyet.*” Tekintetét durván a nő tekintetébe fúrta. Amennyiben a tanítónőnek nem sikerülne, hát ő rendet teremt, isten bizony rendet, de tudja, hogy ez nem az ő dolga, egyáltalán nem az ő dolga... Lazításképpen hagyta, hogy a nő nyakára csússzon tekintete, egyre lennebb, be a kis gödörbe, ahol szépen megpihenhetne egy mutatóujj, és kitért szárnyú madárhoz hasonló lító csontvonulat jelzi: ettől lentebb kezdődik a mellkas. A nő telt padlízánforma,

feszülő melleit mosástól fakult, pamut melegítőblúz tartotta féken. „*Ócska tucatcuccokba öltözik, így tüntet, hogy alacsony bérű tanügyis...*” Pillanatokig élvezte még telhetetlen szemeivel a kacéran kirajzolódó, hegyes mellbimbók pontos „lokalizálását”, aztán könnyed lendületvétellel sarkon fordult, és benyitott egy szinte üres terem kétszárnyas vasajtáján.

A nő hunyorítva nézte a becsapódó ajtót, és azonnal tudta, hogy amit érez, az összetéveszthetetlenül csakis megkönnyebbülés lehet. Miután az illemsértődöttség utolsó foszlányait is eloszlatta, egy szárnycsapdosó belső indíték tettelegességre ösztönözve érezte vele, most már semmi, de aztán abszolúte semmi nem gátolja abban, hogy helyzetét kihasználva zavartalanul megtarthassa a késést nem tűrő seregszemlét. Csendre utasította és a könnyebb átfoghatóság kedvéért kettes sorba vezényelte a IV B osztályt, majd a tanterv szerint, egy pontosan ilyen célokra szolgáló nyomtatványból felolvasta a *Szérumtani Kutatóállomás* – mint a város *csúcsvívmányaként* ismert intézet – építkezési költségvetéseire utaló bekezdéseket. A sorok végén tartandó lélegzetvételnyi szüneteket öncélú tréningezésre használta fel, úgy, hogy az előtte álló vasajtóra „útbaigazítóként” odamázolt három szót gondolatban minden alkalommal végigmondta, vigyázva a felolvasás folytonosságára, soha meg nem szakítva azt: „**BIOLOGIAI ANYAGOK VÉTELE**”.

Magas, fehérre meszelt falak, nyirkos levegő, cementpadlózat. Szinte üres terem. Közepén egymáshoz hegesztett vasrudakból megépített, folyosószerű, szűk karám. Egyik vége nyitott, az a „bejárat”; a másikat kicsempézett, közel fél méter vastag, embermagasságú fal, a „gát” határolja. Ablak sehol, neonfény világít; a terem egyik oldalán masszív, kétszárnyas vasajtó, túloldalt pedig T-vasba keretezett üvegtáblákkal leválasztott fülke, a „kapcsolószoba”. Fehér kezelébaszában a preparátor nyugodt, araszoló lépésekkel kerülgette a karámot. Jobbjával félegyenéseket meg köröket írva hadonászott, mintha valakinek valamit magyarázott volna. Baljával minden fordulat után határozottan a karám felé bökött, fejének helyeslő bólintásaival kísérve a mozdulatokat. Néhány így megtett kör után órájára nézett, „*Úristen, hogy repülnek ezek a délelőtti órák!*”, nagyot szippantott cigarettájából, majd lába elé dobta és eltaposta. Hogy kedves vagy nem kedves vendég, azon most nincs idő rágódni. A tanítónő mégiscsak fiatal, ráadásul csinos is, tehát van vagy nincs mutatnivaló, mindenképp mutatni kell valamit, gondolta. Fél lábon pörögve még egyszer körülnézett, aztán tágra nyitotta a terem kétszárnyas vasajtóját, és betessékelte az „üzemlátogatásra” érkezett IV. B osztályt.

Az évszaknak megfelelően, a nő vékony talpú, kivágott cipőt viselt, ami nyilván maga után vonta azt a hátrányos helyzetet, hogy lehajtott fővel kizárólag a földet nézte lábai előtt, nehogy a terem durva cementburkolatának üregeibe felgyülemlt tócsákba lépjen. A preparátor a karámkorláthoz támasztott derékkal előretolta, majd keresztbe tette lábait. Afféle részben ülő, félig-meddig álló pózba helyezkedve szorgalmasan forgatta a háta mögött kifordított tenyérrel összekulcsolt kezeinek szabadon maradt hüvelykujjait. Így nézte a lökdösődve betóduló gyermekek között óvatosan lépkedő tanítónőt. Résen volt. Úgy érezte, nyugodtan zokon veheti a nő enyhén túlzott „magávaltörődömségét”, elvégre „*mégiscsak azért fizetnek egy tanügyist, hogy azokat a nyomorult bitangokat irányítsa!*” Ő nem bogaras, mondta, nehogy félreértés essék! Ő nem akar vénasszonyok módjára kicsinyesen kötekedni, ismétlésekbe sem akar bocsátkozni! Annál is inkább: nem rugaszkodott el a korláttól, mivel amit a rendszabályzatról mondani akart, azt már egyszer elmondta. De! Azért mégiscsak megkérné a kedves tanítónőt, hogy sorakoztassa tanítványait minél közelebb a falhoz, mert – s úgy érzi, ezt még egyszer el kell mondania – ez itt egy „veszélyeztetett munkakör!”

A karám körül egy szürke munkaruhába öltözött operatőr vastag, öntöző gumislag végével nyolcasokat írt a levegőbe. Így „szabályszerűen” locsolta a cementpadlózatot, ahonnan tenyérnyi lebernyegekről felszakadó, alvadt vérfoszlányok úszkáltak a lefolyóba.

Sápadt, szürke fényű neoncsövek alatt az átázott, durva burkolat először szaggatott cikcakkosra törte az ülepedő *ténysűrítő* színeképét, aztán koszos tükörként, cafatokban pattintotta vissza a levegőbe a falhoz állított gyerekhad mintha egy emberből, némán felsóhajló kérdését: *itt most meg mi lesz?* „A nyavalya hogy ott törné ki – gondolta a preparátor –, csak tudnám, hogy kíváncsiak-e... mert ha nem, hát muszáj lesz érdeklődést kelteni.”

A fentebb több ízben is leírt vasajtó hirtelen kicsapódott, és két, szürke munkaruhába öltözött operatőr magas, koromfekete kancát vezetett a terembe. „Mások biztonságának érdekében”, alanyukkal teljes *testi közelséget* vállalva, rövidre fogott kötőfékszáron rágatták az állatot. Kiszolgáltatva magukat egy gátlástalan nőstény szeszélyeinek, jelesen szemléltették dicsőségre méltó, rendíthetetlen bátorságukat, munkájuk elmaradhatatlan kellékét. A kanca viszont, mihelyt a népes társaság színe elé került, minden óvintézkedést teljesen szükségtelenné nyilvánítva megtorpant. Fejét előrszegezve, pattanásig tágított orrlyukakkal, már-már véget nem érő nyerítésbe kezdett, tudomására hozva így mindenkinek, hogy egy tapodtat sem hajlandó továbblépni. „Né! Egy igazi, eleven ló!”, kiabálta egyik negyedikes. „Az előbb még mozgott is!”, válaszolta egy másik, mintegy a zajos cinkosságban azonnal részt vállalva. A színre ezek után sietve megérkező – a pontosítás kedvéért: negyedik – operatőr meghatározott célokat szolgáló köpenyegét húzott az állat fejére, azután az állkapocs alatt, jól begyakorolt mozdulatokkal, szorosan megbogozta a ruha ujjait.

Az ötödik meg hatodik operatőr vastag, sodrott kötelet húzott ki egymás között, majd azzal közrefogták hátulról az alcombokat, hogy a kanca mellett mindkét oldalon, teljes erőbedobással próbálják meg „karámba húzni” a testvéries elosztásban *egyenlően* kijutott kötélvégeket.

A földmóso operatőr, akinek ilyen alkalmakkor is fontos feladatköre volt, két és fél, az óramutató járásának irányában végzett csavarintással elzárta a vízcsapot, a slaggal pedig a kancának hol egyik, hol másik fél farára mért centizve irányított ütéseket, közben elmaradhatatlan nyolcasait firkantva a levegőbe.

A ló annyira ellenszegült, hogy görcsölt dereka már a marjánál is magasabbra púposodott. Érezte, hogy elveszíti egyensúlyát, és hogy ellenállást is csak akkor fejthetne már ki, ha valamilyen módon lépésnyivel hátrább tolhatná a farát. S mert a csánkjai felett tüzesen fűrészelő kötél nem adott lehetőséget az *átgondolt* mozdulatra, úgy döntött, mégiscsak enged. Bizonytalanul elindult. Mint a vak, ha útjában közelgő lépcsőfokot érez, magasra felhúzta jobb térdét, előrelelendített jobb hátsóján klaffogva koppant az ottefelejtett, kotyogó patkó...

A hét ember – ideértve a fehér kezeslábasba öltözött preparátor orvost is, aki néhány hatalmasat csattanó tapssal és fenyegető szitkokkal szintén besegített a kanca vonszoltatásába – fáradságos munkával, de mindenképp diadalmasan betuszkolta soron levő *alanyát* a szűk karámba.

Az állat tajtékozó szügye sikamlós csempébe ütközött, csánkjaihoz pedig egy pontosan odaillő vasrács csapódott; ez utóbbi azonnal kibekelve a menekülésre csaknem mindig legelőnyösebb *hátrálási lehetőséget*. A csüdöket jó előre odakészített láncbilincsek béklyózták a karám alsó csövezetéhez, hogy valamelyik pata nehogy kárt tehessen az óvintézkedési műveleteket végrehajtó személyzetben. Az állat tarkóját csapágyas orsóra tekerődző, vastag bőrpánt nyomta egyre alább, mindaddig,

amíg a vége visszavonhatatlanul a csempézett gát párkányához tapadt... azontúl az *alany* már semmit sem tehetett, illetve igen, annyit, amennyit meg is tett: kifogástalan békességgel nézett nyílegyenesen előre... Előre! S mert látogatói voltak az intézetnek, a preparátor azt is elrendelte, hogy két szürke ruhás operatőr azonnal szerelje fel a ló mellkasa meg a hasa alá utólag is becsúsztható hevedereket, azoknak végeit meg akasszák a mennyezetről alácsüngő csigás kampókra. Bár a fehér kezeslábasos olyasmit óhajtott, amiről maga is tudta, hogy csupán „*humanitárius szabvány-cikkelyként*” került az előírásokba, mert gyakorlatilag a csigának hevederekkel való lefoglalása igen sokat késlelteti a folyamatciklus végső eljárásait, a mindig készenlétben álló operatőrök kedvetlenül és gyorsan mégis elvégezték a műveletet.

„*Valami előadásfélét kellene tartani most*”, gondolta a preparátor. De mi a fenéről beszélhet ezeknek a taknyosoknak, mert vitathatatlan, hogy csak nekik szólna, ha egyáltalán megszólalna. Elvégre a tanítónő is csupán a „kurva bitangok” kísérőjeként jött, az egyszer fix, hogy érdeklődőként számításba sem jöhet. Ezt a nőt is csak a fizetéséért ellenszolgáltatásként megszabott „kötelezettségtudat”, ha létezik ilyen egyáltalán, szóval a keretnek valamiféle kényszere tartja ott, ezt ő, hát ő is tudja, nem pedig a kíváncsiság, ahogyan a kedves tanítónő azt közvetlenül érkezése után kifejtette.

Mint láthatják, szólt vastag ujjbegyei közt cigarettát morzsolva a férfi, ók, hatvan-hetven kilós emberkéek, többmázsás nagytüstűekkel viaskodnak nap nap után. Erről persze csakis egy ilyen látogatás alkalmával győződhet meg a tudatlan kívülről.

„*Ez a nagy testű nem szabadulhat el?*”, kérdezte aggódva egy negyedikes fiú, nyugtalanságát azonnal megszotva erre látványosan is hajlamos osztálytársaival.

Vajon ki lenne képes végrehajtani mindazt, amit a kedves vendégek tagadhatatlan biztonságban végignézhettek, ha a munkaközösségben nem uralkodna a bármilyen munkához is oly szükséges vasfegyelem?, próbálta ismét magára vonni a figyelmet, ezúttal kissé hangosabban szólva a preparátor. Az állatot szakszerűen hatástalanítani kell, ez törvény! Azután már gyerekjáték a biológiai „nyersanyag” begyűjtése... Baljával a karám irányába mutatott, mintegy ama tapasztalt operatőrnek intézett jeladásként, aki még nem gyűjthetett cigarettára, hiszen a kapcsolószobában tartózkodott, hogy elvégezhesse azt a *bizonyos* gombnyomást, aminek következtében a karám csempézett, belső oldalának egy jól leplezett részéből fényes, vastag, csatornára esztergált acélszurony lövellt a kanca szügyébe. Ez megtörtént, csupán a ló érezte, senki nem látta.

Akarta vagy nem akarta, kellemetlen meglepetésére, a kancának tudomásul kellett vennie, hogy felnyársalják. Mint tárulkozó meleg hüvelybe, „útközben” semmilyen akadályba nem ütközve, egyetlen villámgyors lövelléssel hatolt belé a szurony.

...állkapsommal görcsösen a gát szegletébe kapaszkodom, hideg csempéhez ér az ajkam között féloldalra kitóduló nyelvem, visszahúzom, szájpaddásomhoz tapasztom nyelvemet, megvastagodott sós nyálgombócot próbálok lenyelni, öblösre tágítom orrlyukaim, szemeimet lehunyom, horkantva szívom magamba a levegőt, szemhéjaim nehezen feltaszítom, hatalmas testembe fúródik a fény, állkapsommal görcsösen a gát szegletébe kapaszkodom, megfeszítem nyakizmaim, hagyom, hogy szemhéjaim maguktól lecsúszzanak, tisztán láthatom, amint apránként elszivárog a bent rekedt fény, öblösre tágítom orrlyukaim, horkantva kifújom magamból a nyirkos, meleg levegőt, megfeszítem nyakizmaimat, vállaim mögött rövidebbre próbálok préselni szüntelenül nyúló nehéz törzsemet, gerincem felpúposodik, vastag sugárban fröccsenve, akár egy hirtelen megnyitott csapból, felszabadultan ömlik ki belőlem valami, megrántom a csűdjeimet fogva tartó láncokat, kifeszülnek a láncok, hátsóimra nehezedve elrugaszkodom, combjaimon hurkásra ráncolódik a bőr, tör-

zsem kibírhatatlan súlya felkarjaimra zökken, lucskos szügyem síkos csempének üt-
közik, mélyebbre húzom magamban az éles acélt...

...állkapcsolommal görcsösen a gát szegletébe kapaszkodom, hűvös fehér csempé-
hez ér a számból kitölt nyelvem, valaki nyugtatólag megpaskolja derekamat, hatal-
mas, üreshordóba-kongó döngtetéseket érzek, szürke ruhás férfi lépked el mellettem,
egyenesen előremegy, szemben velem egy üvegfalú szoba, ott eltűnik a szürke ruhás
férfi, orrlukaimat öblösre tágítom, ajkaimra meleg, sós folyadék csurog, horkantva
szívom magamba a fojtó levegőt, gyomromból sós nyálka tódul az orromba, felnyi-
tom szemeimet, teljesen mindegy, semmit sem látok, lüktetve fáj bennem a nyilálló
acél, megfeszítem nyakizmaimat, erőlködöm, megpróbálom összepréselni vállaim
mögött, csakazértis, egyre hosszabbra nyúló törzsemet, mintha ezt várta volna, vas-
tag sugárban fröccsen ki belőlem valami, érzem, még van, ami jöjjön, melegen siet
ki valami, van még, ami folyjon, hosszú, elhúló nyelvem visszahúzom a számba,
megrándítom csüdjeim bilincseit, kifeszülnek a láncok, hátsó lábaimra támaszkod-
va rugaszkodni próbálok, felkarjaimra nehezedik törzsemnek még soha nem érzett
ólomsúlya, lucskos szügyem valamivel összekent, tapadós csempének üt-
közik, meg-
nyílt testem sikamlósan ölelő, lágy hüvelyként szívja, csak szívja magába a merev,
éles acélt...

Az egyik szürke munkaruhás operatőr hatalmas, kb. 20 literes, sárgára zománc-
zott fazakat hozott az üvegfalal leválasztott kapcsolószobából, és letette a gát elé,
oda, ahova belógott a kanca vértelen, nyálkás nyelve. Felnyitott egy ez ideig ügyesen
említettlen maradt vaslemez lappancsot, és kiemelt egy kétfülű, vérrel színültig telt,
sárga fazekat, a gát elé tette, majd helyébe süllyesztette az újonnan hozott, üres, sár-
ga edényt.

A kanca néhányat vonaglott még, utolsó elrugaszkodásai már alig mozdították a
négy bilincselő láncot. Úgy lehet, megunta a sorozatos kudarckokat, viselkedése hir-
telen fordulatot vett, titkon elhatározta, hogy hagyja az egészet a fenébe.

Könnyedén, ficánkolva surrant ki a bedőlt horpaszú, tajtékhabtól gőzölgő
lótörzstestből. Roggyant lóterdek alatt homlokukra buktak a hosszúra nőtt, rohadó
lópaták, többmázsás teher alatt feszültek ki az addig lötyögő hevederek. A kanca
szembenézett a valamikor tulajdonában álló, koromfekete lófej üvegesen semmibe
meredő tekintetével, és elbúcsúzott tőle. Röptében még azt is láthatta, hogy a faze-
kas, talán legtapasztaltabb operatőr, dolga végezetten cigarettára gyújtott.

A gyerekek szorosan a falhoz lapulva, lélegzetüket visszafojtva nézték végig a
fentebb aprólékosan leírt *karámjelenetet*. Némelyiknek a nagy erőfeszítéstől még a
homloka is verítékezett, az érdeklődés rejthetetlen *bizonyítékeként*, amivel meg aho-
gyan, rendes iskolásokhoz illő módon próbálta „kézzel fogható tényként” megérteni,
abból okulni... stb., a látottakat.

Lehet, hogy tudatlanságát megbocsáthatatlan mulasztásként is felróhatják neki,
szólalt meg a tanítónő. Ugyanis ő, mondta, mentegetőző mozdulatokat végezve
kezeivel... ő mint kívülálló, a gyógyászat jelen esetben „elétárukozó” ágazatában
használatos beosztotti fokozat-megszólításokat egyáltalán nem ismeri. Mégis, emlí-
tett mulasztásán túltekintve úgy érzi, hogy feltétlenül szólnia kell. Nyilván azt is re-
méli, hogy az igen tisztelt jelen levő urak nem tartják őt túlságosan tolakodónak.
Nos, ezennel megkérné a fehér kezeslábast viselő ügyviteli előljáró főnök urat, hogy
mellékeljen néhány, tanítványai és jómaga számára igen fontos magyarázó monda-
tot a lepergett félóra eseményeihez.

A preparátor, mint akinek hirtelen támadt egy helyzetmentő ötlete, gyors léptek-
kel megkerülte a karámot, s a kanca lilásan lógó nyelve alól húzni kezdte a vérrel szí-

nültig telt, sárga fazekat. Egyik „résen” levő operatőr azonnal felajánlotta segítségét, így aztán együttesen vonszolták vendégeik elé a hatalmas edényt.

„Lóvér! Egy egész fazék lóvér!!!”, csapta össze tenyerét egy gyerek. „Lóvér? Egy teljes fazékkal?”, „Lóvér!”... „Lóvérlóvérlóvér...”, üvöltötték a rémületbe ejtő megállapítás terjesztésében egymással versengve a többiek.

A preparátor tehetetlenül a fazék közepébe bámult, s amikor megunt, ordítva mentegetőzni kezdett: Ez... ez mind... ez az utolsó cseppig mind szérum! Sokatmondó tekintetével is magyarázkodva nézte a tanítónőt, aki időközben erős hányingerrel hadakozott, de öklendezéseit visszanyelve jól leplezte helyzetét.

Akkor talán, szólalt meg két kínos nyelés között a nő, a szérum előállításának további fokozatairól, esetleg annak gyógyászati jelentőségéről kellene meséljen a tisztelt főnök úr, tudniillik neki jelentést kell írnia a látogatás alkalmával nyert tapasztalatokról. És úgy gondolja, sőt biztosra is veszi, hogy sehol sem keltene jó benyomást, ha csupán egy vágóhídi jelenetről számolna be illetékes helyeken.

A preparátor a fazék közvetlen közelében állt némán, és bámulta a cipője előtt tenyérynire terebélyesedett tócsa huzatot jelző, gyűrűs hullámozását. Valami szakmai műhelytitkokat feltáró szónoklatot fogalmazott, amikor váratlan düh öntötte el. Mint akit „vérig” sértettek, szapora léptekkel hátrált a karám felé, könyökével az élettelen lótest farokrépájának ütközött, tenyerét a még meleg farra fektette, s „ami a szónoklatot illeti”, teljesen meggondolta magát. Mintha kényelmesebb lenne így, gondolta, igen, kényelmesebb és nem utolsó sorban biztonságosabb is. Körülnézett, amolyan leltározó tekintettel mérte végig a falakat, cigarettára gyűjtött, és arra gondolt, hogy kellene még valami abba az átkozott terembe. Talán egy növény, egy akármilyen növény, egy mindig zöldellő sziget, ami bármikor színezhethetné és természetes élőteréből fakadó örömmel táplálhatná a puszta munkahelynek számító, szinte üres helyiségben alig-alig jelentkező jó hangulatot.

Nézte a vizes cementburkolatot, és cigarettájából hosszú, „hörgőfenékig hatoló” slukkot szívott. Szemei egy meglehetősen közeli fekvésű tócsát fedeztek fel, ahova *horgonyzólag* azonnal befúrta tekintetét, mert a vízben mennyekbeli ajándékként tárulkozott egy friss „ürkitöltő” látvány: átázott s eredeti övméretéhez képest mintha valamicskével kövérebbre is degedt cigarettacsonk. Cipője talpával pontosan irányított csapásokat mért a tenyérynői vízfelületre, és sugárzó örömmel tapasztalta, hogy fáradozása korántsem hiábavaló: a megviselt dohányhurka kihatott, s a tócsa fenekéről szerteúszkáló barna kukacoktól szeplős arca vigyorogva nézett fel rá.

Nem, ő még nem fejezte be mondanivalóját, dörgölte fehér kezeslábasához nagy, szőrös kezeit. Ahogy azt mondani szokás, mondta, ő is csak addig nyújtózhat, ameddig a rászabott takaró tart. Ezt, úgy véli, egyszerűen és közérthetően mondta, mert ha esetleg nem úgy lenne, akkor arra is hajlandó, hogy kedves vendégeit bevezesse a hűtőkamrába. Oda, ahol sokkal több vért mutathat, tízszer annyi... hússzor annyi vért, mint amennyit a kedves tanítónő ott, abban az edényben láthat, mutatott a szízültig telt sárga fazéokra. Ettől viszont óvja, mert óvni akarja. Hiszen arról is szentül meg van győződve, hogy a tanító néni nem tudja, miként rohad a vér. Ő pedig tudja, lépésről lépésre tudja. Akár el is mondhatná, de nem mondja. Úgy érzi, hogy azal teljesen kizárná az együtt eltöltött röpke délelőtti óra hitelességét. Azt, ami különösebb magyarázkodás nélkül bizonyítaná, hogy végzett munkájuk, már úgy érte, az övé is, a tanító nénié is, nagyon, de nagyon értelmes lehet, amennyiben sikerül túltenniük magukat az eredményesség, azaz a legtöbb esetben csakis mások koholmányát vagy kívánságát nyugtázó *cél* keresésén. Persze csakis abban az esetben, ha a kedves tanítónő egyetért vele, és belátja, hogy a puszta folyamat, annak látványa, mint olyan, hát az is egy *élmény*. Kezeit felemelte, a mennyezetre mutatott, majd

nagy kört írva a levegőbe, combjaihoz csapta tenyereit. Szemét a karámra szegezte, és felcacagott.

A tanítónő megkérte az operatőröket, hogy nyissák ki a vasajtót, mire azok szó nélkül engedelmeskedtek, és kiérdemelt ebédszünetüket megszakítva, azonnal el is tűntek a helyszínről.

A negyedikeseek jól ismert parancsot teljesítve kettes sorba álltak, és értetlenül néztek hol a preparátorra, hol pedig, némán, kitessekkelő kézmozdulatokat végző tanítónőjükre.

Meg aztán, szólt az ajtó irányába fordulva a férfi, igazán nem érti, hogy miért kell pont most elrobogniuk. Látta, amint a nő széttárt karokkal hessegette kifelé tanítványait. Úgy, hátulról nézte a tanítónő fürgén lépkedő lábacskaikat, sima, halványrózsaszín sarkát, ahogyan puhán, rugalmasan tapadt a cipő a talpához. Mennyivel másabb volt, mint az ő mindig beteg, vénséges édesanyjáié, az inkább kiszáradt malé-tészta buckára emlékeztető, sárgult, repedező bőrkeményedésbe burkolt sarok.

Igazán nem érti, hogy miért kell elrobogni, kiabálta a tanítónő után, hiszen ő szereti a munkáját, pontosan el is végzi azt, amivel megbízták. Igaz, kielégítő fizetést is kap érte, de nem az a fontos, mert *fele akkora* összegért is „bejárna” és *csinálná*. És itt a lényeg, kiabálta magára maradva. Úgy érzi, ez az, amit nem értett meg a tisztelt és kedves tanítónő, de erre föltétlenül visszatér és kihangsúlyozza: A LÁTVÁNY!

A férfi körülnézett, elhajította az ujjára égett csikket, aztán, mint aki továbbra is egyedüli birtokosa egy roppant értékes, mindig féltve őrzött kincsnek, elégedetten, „emelt fővel” lépett vissza a rogyant kancatetem mellé. „*Hány liter vére lehet egy ilyen tanítónőnek?*”, merült fel benne a kérdés, és egyáltalán nem volt biztos, hogy hangosan-e vagy csak magában kérdezett. Valamilyen válaszféleséget is hallani vélte, „elég, ha az ember hozzávetőlegesen tudja az ilyesmit, nem muszáj pontosan...”: a hang a kanca fülének irányából jött, s a preparátor holtbiztosan tudta, hogy az csakis a tanítónő suttogása lehet. Meggyújtott egy cigarettát, és hátravetett fővel fújta ki magából az első slukkot. Redőnykényt alábukó szemhéjai mögött a magasba nézett, és szemtől szembe találta magát a tanítónővel, aki végre megértette őt, és nemcsak őt, hanem mindent megértett, ez azonnal meglátszott. A nő cinkos mosollyal az arcán a vasajtó felől közeledett. Lábaival ügyesen kicentizte a cementburkolaton fénylő kis pocsolókat, pontosan azoknak a közepébe tapicskolt; cipőjének kivágott orrán egymásra hengergőzve bújtak ki a szép, kerek körmű lábujjak. Mintha apró vörös halak gyürkőztek volna egy szűk üregben, hogy valamelyikük mielőbb kitódulhasson a szabadba.

A férfin teljesen „átható”, kellemes érzés lett úrrá. Elmosolyodott. Úgy, behunyt szemmel, apró lépéseket téve hátrált, és megkereste a kanca fejét. Ujjaiával kitapogatta a még langyos, nyálkás nyelvet. Mosolygott. Mutató- meg hüvelykujját V alakban szétfeszítve elválasztotta az egymáshoz tapadt ajkakat, középső ujjával pedig karikákat írva kerülgette a lógó nyelvet, néha alig-alig érzékelhetően meg is érintve azt. Szemeit nyugodtan kinyithatta, amit előzőleg látott, az már semmiképp sem tűnhetett el. Egész teste remegett a kellemes bizsergéstől. Cigaretta tartó kezéből kiejtette a parázsló rudacska, öngyújtója után nyúlt, ujjai között a harmadik kattintásra apró, sárga lángot vetett a gyújtó. Bal szemével hunyorított, a másikat felhúzott szemöldöke alatt tágabbra nyitotta. Mosolygott. Az apró, sárga lángon keresztül tisztán láthatta a fáradságos munkával végre „kitermelt”, gyönyörű képet. Bizsergéstől átjárt teste tekerődve hajlongott előre-hátra; hegyesen előre merevített nyelvvel megnyalta ajkait, szájának szélein csillogó nyálcseppek buggyantak elő. V alakban szétfeszített mutató- meg hüvelykujját hirtelen csipetre csatolta, középső ujjával pedig a nedves lóajkak között megpróbálta *ujjbegyre* keríteni azt a bizonyos, lucskosan fityegő húst... mosolyogva, zavartalanul „fogyasztotta” a rögzített *látványt*...